Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 20 ноябрь 1973 йил, сешанба ◆ № 272 (15.746). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ДИРЕКТИВА ОБЪЕКТЛАРИ ИШГА ТУШИРИЛМОҚДА

ПАХТАКОРЛАР ХЎЖАЛИК ЙИЛИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАМОҚДАЛАР

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

САМИМИЙ ТАШАККУР

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 56 йиллиги муносабати билан Совет Иттифоқидаги меҳнаткашлардан, партия ва жамоат ташкилотларидан, меҳнаткашлар коллективлари, қурилишлар, колхозлар, совхозлар ва муассасаларнинг коллективларидан, Совет Армияси ва Флотининг жангчиларидан жуда кўп қутловлар олдилар. Шу қутловларда октябрь ойи социалистик мусобақасида эришилган ютуқлар тўғрисида, ишлаб чиқариш топшириқлари, олинган мажбуриятлар ва оширилган планлар муддатидан олдин бажарилганлиги ҳақида хабар қилинади. Совет кишилари беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили халқ хўжалик планини бажариш учун курашда саноатда, қишлоқ хўжалигида ва бошқа тармоқларда эришилган юксак натижаларни зўр мамнуният билан қайд қилмоқдалар. Улар ўзларининг Коммунистик партия теварагида маҳкам жипслашганликлари, партия сиёсатини тўла-тўкис қувватлаётганликларини айтмоқдалар ва социалистик Ватанимиз қудратини янада мустаҳкамлаш йўлида тағин ҳам кўпроқ ғайрат сарфлаб меҳнат қиламиз, деб ваъда бермоқдалар.

Коммунистик, миллий демократик ва сўл социалистик партиялардан, тараққийпарвар жамоат ташкилотларидан, ҳукуматлардан, давлат арбоблари, сиёсий ва жамоат арбобларидан, шунингдек чет эллардаги айрим гражданлардан байрам табриклари олинди. Қутлов телеграммалари ва мактубларида улуғ революцион байрам муносабати билан эзгу истақлар билдирилган. Чет эллардаги дўстлар ўзларининг табрикларида КПСС ва Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатидаги ленинча йўлига совет халқининг коммунистик қурилишнинг барча соҳаларидаги улкан муваффақиятларига юксак баҳо бермоқдалар. Улар партиямиз XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасини амалга ошириш йўлида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев томонидан муайян мақсадни кўзлаб қилинаётган самарали ишлар жаҳон майдонидаги тарихий силжишларнинг, «совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш принципларини мустаҳкамлаш томон бўлаётган бурилишнинг ҳал қилувчи омили бўлиб хизмат қилаётганлигини, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашда барча тараққийпарвар кучларни янада жипслаштиришга ва активлаштиришга ёрдам бераётганлигини зўр мамнуният билан қайд қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети самимий табриклар йўллаб совет халқига, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва Совет давлатига эзгу истаклар билдирганликлари учун партия, совет ва жамоат ташкилотларига, корхоналар ва муассасаларнинг коллективларига, СССРнинг барча меҳнаткашларига, коммунистик, миллий демократик ва сўл социалистик партияларга, ҳукуматларга, давлат арбоблари, сиёсий ва жамоат арбобларига, демократик ташкилотларга, чет эллардаги барча дўстларимизга чин кўнгилдан ташаккур изҳор этадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ · **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** · **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ХОДИМЛАРИ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

Тошкентда «Узсельхозтехника» системаси ходимлари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда республика, область, ва район бирлашмалари, ремонт заводлари, «Узсельхозтехника» савдо базаларининг вакиллари, қишлоқ хўжалиги, министрликлар ва идораларнинг мутахассислари, партия ва совет ходимлари қатнашдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц очди.

Йиғилишда «Узсельхозтехника» раиси У. И. Исомхонов бирлашма системасида социалистик мулкни муҳофаза қилиш, тежамкорлик ва иқтисодий тежаш тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масала юзасидан йиғилиш резолюция қабул қилди. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

АНДИЖОН, 19 ноябрь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Андижон область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими масаласини муҳокама қилди. Область партия комитетининг секретари М. Муҳиддиновнинг шу тўғридаги доклади юзасидан пленум қарор қабул қилди.

Пленумда область ташкилотларида партия ҳужжатларини алмаштиришнинг бориши тўғрисида ахборот тингланди.

Пленум область партия конференциясини 1974 йил январь ойида чақиришга қарор қилди.

ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТ ҚУРИЛИШИДА

Яна бир неча кундан кейин республикамизда энг йирик химия корхонаси бўлган — Олмалиқ химия заводи иккинчи навбатининг биринчи технологик линияси ишга туширилади Бу ерда кунларни тунларга улаб шижоаткорона меҳнат қилаётган турли касб-корли бунёдкорлар белгиланган объектларни барвақт қуриб фойдаланишга топшириш учун ҳаракат қилаётирлар. Иттифоқимизнинг турли саноат районларидан пешма-пеш жўнатилаётган қудратли ускуналар тезкорлик билан монтаж қилинмоқда. Барча ишлаб чиқариш корпуслари, цехлари ва участкалари ишга тахт қилиб қўйиляпти.

Кўкка бўй чўзган улкан корпусларда тинимсиз монтаж ишлари давом этмоқда. Ягона мақсад — гигант химия корхонасини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун қизғин кураш олиб бораётган турли миллат фарзандлари ака-укалардек иноқ ва иттифоқ бўлиб тер тўкишаётир. Ойлик ва квартал қурилиш-монтаж топшириқлари муттасил ошириб бажарилмоқда.

Катта қурилиш объектида социалистик мусобақа ҳар қачонгидан қизитилган. Қурувчилар ғаниматли шу кунларда ишни тармоқ графиги асосида ташкил этиб, ғайрат намунасини кўрсатмоқдалар. Фотомухбиримиз И. Глауберзон яқинда қурилиш объектида бўлиб, пешқадам бунёдкорларни суратга олиб қайтди. Суратларда (юқоридан пастга): 1. Заводнинг ишлаб чиқариш корпусида сўнгги пардозлаш ишларини бажараётган Ҳошимжон Бахтиев ва Ҳамидулла Ҳасанов. 2. «Промвентиляция» трестининг 4-қурилиш бошқармаси илғор бетончилари Ёқуб Салимов ва Владимир Нечаев ўртоқлар акс эттирилган.

Деҳқон бўлсанг ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 19 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — планнинг бажарилиш проценти

Тошкент	162,7	77,4
Хоразм	5,2	65,1
Сирдарё	151,1	52,0
Самарқанд	114,3	48,2
Фарғона	30,9	31,2
Андижон	40,4	23,1
Сурхондарё	29,2	20,8
Наманган	27,7	20,6
Бухоро	30,6	16,8
ҚҚ АССР	10,6	15,5
Қашқадарё	13,8	9,7
Республика бўйича:	616,5	36,5

Улкан хирмон учун

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 19 ноябрга бўлган маълумот

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Сирдарё	0,07	122,81	0,03	136,36
Андижон	0,02	115,20	0,00	136,50
Тошкент	0,01	113,33	0,00	116,28
Қашқадарё	0,08	113,11	0,05	104,80
Сурхондарё	0,03	112,81	0,04	108,63
Наманган	0,16	111,25	0,03	150,01
Самарқанд	0,07	109,37	0,00	134,57
ҚҚ АССР	0,60	108,84	0,23	109,06
Фарғона	0,37	108,73	0,01	121,48
Хоразм	0,26	106,15	0,26	103,09
Бухоро	0,14	88,71	0,33	100,45
Республика бўйича:	0,15	109,99	0,08	121,79
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	0,10	102,13		
Қашқадарё	0,09	101,57		
Бухоро	0,93	48,10		
Республика бўйича:	0,19	97,94		

КАРВОНДАН ОРТДА ҚОЛМАЙ

Ҳар фаслнинг ўзига яраша ҳусн-латофати бор. Куз кирди. Деҳқоннинг қадоқ қўллари билан етиштирилган экин-тикиннинг сўнгги ҳосиллари йиғиштириб олиняпти. Осмонни ларзага келтириб, хирмонга қут-барака киритган «зангори кема»лар ҳам ўз ўрнини бошқа терим агрегатларига ва чевар теримчиларга бўшатиб берди.

Кўпмингкилограммчилар ҳаракатига қўшилиб ўз зиммасига юксак мажбурият олган чеварлар етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан йиғиб олиш билан банд. Ҳа, ўз пешана терлари билан бунёд этган дурдоналарини сира ерда қолдирмаслик ҳаракатида.

Далаларда меҳнат булоқ каби қайнайди. Теримчилар бири-биридан қолишмайди. Биз Гурлан районидаги «Коммуна» колхози далаларидамиз. Меҳнатта яроқли бўлганларнинг ҳаммаси теримга — сўнгги курашга сафарбар этилибди. Улар учун ҳамма шароитлар яратиб берилгани сабабли, терилган кўсаклар пешма-пеш агрегатларда тозаланиб, тайёрлов пунктларига жўнатиб турилибди.

Ҳозир колхоз далаларида 11 та кўрак чувиш ва 15 та кўсак териш агрегатлари ишлаяпти. Улар ва теримчиларнинг кучи билан ҳар куни 50-52 тоннадан пахта топширилаётир.

— Давлат плани ва мажбуриятимизни биринчилар қаторида бажардик, — дейди колхоз раиси Йўлдош Бойматов. — 1640 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 34 центнер ўрнига ҳозиргача 36 центнердан ошириб ҳосил йиғиштириб олдик. Давлатга сотган 5750 тоннага яқин пахтамизнинг деярли ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди. Колхозимизнинг меҳнат аҳли мамлакат пахтакорларининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида Тошкентда бўлиб ўтган партия-хўжалик активи йиғилишининг қарорларидан ва республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топширилиш пайтида ўртоқ Л. И. Брежневнинг биз, пахтакорларга берган юксак баҳосидан руҳланиб, ялпи ҳосилни 6300 тоннага етказиш мажбуриятини олишган эди. Ваъда вафоси билан, берган сўзимизнинг устидан чиқаётибмиз. Ҳали далаларимизда ҳосил кўп. Бутун кучни уни йиғиштириб олишга қаратганмиз, шу билан бирга ҳосили бўшаган ерларни пешма-пеш шудгорлаяпмиз.

Колхозда терим машиналарига катта иҳлос қўйишган. Шу сабабли ҳам етиштирилган ҳосилнинг 55 процентдан ортиғи пўлат этаклардан тўкилди. 30 терим машинаси кучидан унумли фойдаланилди. Республикамиз механик-ҳайдовчиларининг мамлакатдаги барча пахтакорларга қарата чиқарган ва КПСС Марказий Комитети томонидан маъқулланган чақириқларига дала гвардиячиларимиз биринчи бўлиб қўшилдилар ва амалий ишлари билан жавоб бердилар. Хўжаликда ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан донг таратган «зангори кема» капитанлари кўплаб топилади. Тўлғаной Маткаримова билан Раимбой Ешимбетовлар ана шундай фидокорлардан, қанча мақтаса арзийдиган ватанпарварлардан ҳисобланади. Уларнинг ҳар бири ўзаро мусобақада пешқадамлик қилиб, ёз бўйи илғорликни қўлдан беришмади. Агрегатлар кучидан унумли фойдаланишиб, теримда намуна кўрсатишди, колхоз хирмонига қут-барака киритишди, ўз пўлат отларининг бункеридан 210-220 тоннадан «оқ олтин» бўшатишди.

Қўлга киритилган меҳнат ғалабасида кўпмингкилограммчиларнинг ҳам ҳиссаси катта бўлди. Ўразбика Юсупова, Дармон Эрматова, Тўлғаной Ражабоваларнинг ҳар бири мавсумда 12-13 тоннадан пахта териб районда рекорд қўйишди. Улар шу кунлардан ҳам кўплаб кўрак теришда намуна кўрсатиб ишлашмоқда.

Мавжуд 21 пахтачилик бригадасининг ҳаммаси ҳам бу йил катта ғалабани қўлга киритишиб, колхознинг тезда маррани эгаллашига муносиб ҳиссаларини қўшишди. Мадамин Жўманов, Амин Юсупов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари айниқса юқори ҳосил кўтардилар. 64 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» кўтарган Мадамин Жўманов бошлиқ бригада заршунослари ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятларини шараф билан бажариб, республикамизнинг улкан хирмонига муносиб улуш қўшиш мақсадида яна қўшимча мажбурият қабул қилдилар. Далаларда ҳосил бор, бу ваъда ҳам албатта, адо этилади.

Колхозда ҳосилдорлик йилдан-йилга ошиб бормоқда. Хўжалик раҳбарлари «ота-боболаримиз, деҳқон ризқи ерда» деб, бежиз айтишмаган. Биз ана шу момо ерни эъзозлаяпмиз, керакли маҳаллий ва минерал ўғитлар далаларга ташиб чиқарилмоқда, суғориш шохобчалари ва ер структурасини яхшилашга катта аҳамият қилаётганимиз учун ер ҳам биздан ўз саховатини аямаяпти, — дейишади. Дарҳақиқат Хоразм области шароитида ерларнинг шўрини ювишга ва пахта экиладиган ерларга агротехника қоидалари асосида қаралмаса, белгиланган ҳосилни етиштириб бўлмайди. Эл-юрт бойлигини ана шу ердан олиб бойитаётган боbodеҳқонларнинг олижаноб ишларида янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Ф. ЗОҲИДОВ,
Т. УНАБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Гвинея — Бисау Республикаси Давлат кенгашининг Раиси, Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги африкаликлар партияси бош секретарининг ўринбосари Луис Кабрал бошчилигидаги республика партия-давлат делегацияси 19 ноябрда расмий визит билан Москвага келди.

Гвинея — Бисау Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Учиш майдонида Қуролли Кучлар уч туридан иборат фахрий қоровул-пиёдалар, учувчилар, денгизчилар саф тортиб турдилар. Гвинея — Бисау ва СССРнинг давлат гимнлари ижро этилди.

Луис Кабрал билан Н. В. Подгорний совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

Ҳурматли меҳмонни ва у билан бирга келган кишиларни Москва меҳнаткашларининг вакиллари табриклаб кутиб олдилар.

Мотоциклчилар фахрий эскорти ҳамроҳлигидаги автомашиналар кортежи ўтган кўчалар Гвинея — Бисау ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан, «Хуш келибсиз гвинеялик дўстлар!», «Совет Иттифоқи билан Гвинея — Бисау Республикаси халқлари ўртасидаги дўстлик яшасин ва мустаҳкамланаверсин!», «Гвинея — Бисау Республикаси қаҳрамон халқининг вакилларига қардошлик саломи!» деган табрик транспарантлари билан безатилган эди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Куба Компартияси Марказий Комитетининг ички партиявий ўқув бўлими мудири Антонио Диас Руис бошчилигидаги Куба Коммунистик партияси партия ходимлари делегацияси Ўзбекистон билан танишиб бўлди. Меҳмонлар КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибдилар.

Делегация аъзолари Тошкент олий партия мактабида бўлиб, ўқитувчилар ва тингловчилар билан суҳбатлашдилар. Раҳбар партия кадрларини қайта тайёрлаш республикалараро курсларининг иши билан қизиқдилар. Республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида ҳам суҳбат бўлди. Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишларини томоша қилдилар, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрдилар.

Куба партия ходимлари Самарқандга сафар қилиб, шаҳарнинг тарихий ёдгорликлари билан, янги уй-жой кварталлари билан танишдилар. (ЎзТАГ).

А. А. ГРОМИКО БИЛАН М. ШАРП МУЗОКАРАЛАРИ

19 ноябрда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Канада ташқи ишлар министри М. Шарп ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. М. Шарп Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Москвада меҳмон бўлиб турибди.

Совет Иттифоқи ва Канадани қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар, шунингдек Совет — Канада муносабатлари масалалари дўстона вазиятда ва ҳамжиҳатлик руҳида қараб чиқилди. Совет Иттифоқи билан Канада ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни ва яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантиришдан ҳар икки мамлакат манфаатдор эканлиги таъкидлаб ўтилди.

(ТАСС).

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

САМАРҚАНДЛИКЛАРНИНГ КАТТА ЗАФАРИ

ЖАСОРАТ НАМУНАСИ

В. ҚОДИРОВ,
Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг биринчи секретари.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев иштирокида ўтган пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилиши қарорларида белгиланган юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун мусобақа байроғини баланд кўтарган Самарқанд областининг деҳқонлари 28 октябрда муддатидан илгари халқ хўжалик планини уддаладилар. Ҳозирги кунда эса область «оқ олтин» хирмонида халқ хўжалик планида белгиланганидан 42 минг тонна кўп, жами 486 минг тонна дурдона йиғилди.

Бу ажойиб ғалаба колхоз-совхоз деҳқонлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва барча область меҳнат аҳлининг фидокорона меҳнати ҳамда партия ташкилотларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни муваффақиятли амалга оширганлигининг самарасидир.

Бу йил область колхоз ва совхозлари биринчи марта 10 минг гектардан ошиқ майдонга туксизлантирилган чигитни аниқ экадиган сеялкаларда ерга қададилар. Пахта майдонларининг қарийб ярми экиш вақтида гербицидлар билан ишланди. Ҳар йилдагидан кўра чеканка қилиш машиналари ҳам кенгроқ қўлланилди.

Область партия комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитети социалистик мусобақани кенг қулоч ёздиришга асосий диққат-эътиборни қаратдилар. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақани янада кенгайтириш ҳақидаги қарори область колхоз-совхозлари меҳнаткашлари томонидан қизғин маъқуллаб кутиб олинди. Ёз ойлари область далаларида зарбдор меҳнат ойлиги деб эълон қилинди. Ўзаро мусобақалашган районлар, хўжаликлар ва бригадалар ўртасида ўзаро текшириш ва тажриба алмашиш кенг йўлга қўйилди.

Биз билан ўзаро мусобақалашган Бухоро области деҳқонлари ва областимиз пахта далаларига ташриф буюрган Туркманистон ва Озарбайжон пахтакорларининг ҳосил тақдири ҳал бўлаётган дамларда кўрсатган дўстона ёрдамлари ва қимматли маслаҳатларидан беҳад миннатдормиз. Улар ишдаги камчиликларимизни ўз пайтида бартараф этишга кўмаклашдилар ва Самарқанд пахтасининг мўл-кўл бўлишида муносиб ҳисса қўшдилар.

Улкан пахта хирмонида ва социалистик мажбуриятнинг барвақт бажарилишида область коммунистлари ва комсомоллари авангардлик ролини ўйнадилар. Улар энг оғир ва масъул участкаларда бошқаларга намуна бўлиб меҳнат қилдилар. 10 мингга яқин қишлоқ коммунистлари чигит экиш кампанияси, ғўза парвариши зарбдор ойлиги ва пахта йиғим-терими мавсумларида актив иштирок этдилар. Колхоз ва совхозларда юзлаб комсомол-ёшлар бригадалари ташкил этилди ва улар самарали меҳнат қилдилар.

Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхозининг правлениеси, партия ва комсомол ташкилотлари пахта йиғим-терими даврида сиёсий-тарбиявий ишлар планини ишлаб чиқдилар. Бу тадбирларни ҳаётга татбиқ этиш коммунистлар, комсомолларнинг ва барча колхоз аъзоларининг сиёсий ва меҳнат активлигини оширишга хизмат қилди. Бу эса ўз навбатида областнинг кўпгина хўжаликлари учун намуна бўлди.

Пахта йиғим-теримига киришишдан аввал ҳар бир колхоз ва совхозда энг яхши майдонлар машина теримига ажратилганлиги ва дефолиациянинг қисқа муддатда ўтказилиши машиналардан унумли фойдаланиш имконини берди.

Область, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари терим машиналарининг иш унумини ошириш устида катта ташкилотчилик ишлари олиб бордилар. Жумладан, терим машиналари ремонти ўтган йилга нисбатан анча барвақт тугалланди. Механик-ҳайдовчилар тайёрлаш учун қўшимча курслар очилди. Малакали механик-ҳайдовчилар етишмаган хўжаликларга Самарқанд ва Каттақўрғон районларининг «Узсельхозтехника» бирлашмалари қошидаги курсларда махсус тайёргарликдан ўтган кадрлар юбориб турилди. Ҳамма жойда йиғим-терим техникасини ремонт қиладиган устахоналар, автопередвижкалар икки сменада ишлаб турди.

Айниқса область механизаторларига катта ишонч билдирилди. Уларнинг ҳар бири билан индивидуал тартибда суҳбатлар ўтказилди, уларга терим машинаси механик-ҳайдовчиси нишони ва дафтарчаси топширилди. Бу дафтарда механик-ҳайдовчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш, уларни маънавий ва моддий рағбатлантириш тартиблари баён этилган. Худди шу дафтарчада механик-ҳайдовчиларнинг ҳар куни терган пахтаси қайд қилиб борилди.

Пахтачи, Нарпай ва Иштихон районлари пахтакорларининг ажойиб меҳнат ғалабаларини алоҳида қайд этиш лозим. Район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари колхоз ва совхозларда меҳнатда юксак интизомлиликни таъминлаб, техникадан унумли фойдаланиш намунасини кўрсатдилар. Бу районларда ҳамма ҳосил қисқа муддатда ва энг муҳими шаҳарлик ҳашарчиларнинг иштирокисиз йиғиб-териб олинди.

Пастдарғом районининг меҳнаткашлари ҳам социалистик мажбуриятни бажардилар. Область пахтакорларининг ғалабасига Хатирчи, Каттақўрғон, Оқдарё, Жомбой ва Булунғур районларининг деҳқонлари ҳам салмоқли ҳисса қўшдилар.

Кўпгина хўжаликларнинг эришган меҳнат ғалабаси айниқса қувончлидир. Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли, Охунбобоев номли, Нарпай районидаги Карл Маркс номли колхозларнинг меҳнаткашлари ҳар гектар майдондан 40 центнердан пахта ҳосили олдилар. Улар билан бир қаторда Пахтачи районидаги «Коммунизм», Калинин номли, Нарпай районидаги «Иттифоқ», Пастдарғом районидаги «Память Ленина», Хатирчи районидаги «Ўзбекистон», Оқдарё районидаги Карл Маркс номли, «Москва», Булунғур районидаги «Октябрь» ва «Правда Востока» колхозларининг деҳқонлари ҳам катта меҳнат ғалабаларини қўлга киритдилар.

Бу йил «зангори кема» суворийлари меҳнатда чинакам жасорат намуналарини кўрсатдилар. Улар машиналарда 249 минг тонна ёки ялпи ҳосилнинг 52 процентини териб, социалистик мажбуриятни бажардилар. Машиналарда ўтган йилдагига нисбатан 90 минг тонна кўп пахта терилди. Ҳар бир агрегат билан ўртача 95 тоннадан дурдона теришга муваффақ бўлинди. Бу ўтган йилги кўрсаткичдан ҳар бир машина ҳисобига 38 тонна кўп демакдир.

Областнинг 33 хўжалиги 60 процентдан кўпроқ ҳосилни машиналар бункеридан тўкдилар. Иштихон районидаги 8 «Март», Хатирчи районидаги «Коммунизм» Нарпай районидаги «Москва» колхозлари ва Пастдарғом районидаги «Самарқанд» совхозининг механизаторлари 70 процент ҳосилни машиналарда йиғиб-териб олишга муваффақ бўлдилар.

Область механизаторларининг пешқадами, СССР Олий Советининг депутати Бобошер Шовхиевнинг мавсумда «зангори кема»ларда 600 тонна дурдона териб берганлиги билан ҳақли равишда фахрланамиз. Исмат Ботиров, Ёрқул Тожиев, Насвали Тўрақулов, Абдулла Жалолов, Муродулло Давлатов, Ўрин Ашуров ва бошқа кўплаб механизаторлар машиналарда 250-300 ва ундан ошириб пахта тердилар.

Гектаридан 40-45 центнер ва ундан ошириб пахта ҳосили олаётган юқори ҳосилли бригадалар сафи янада кенгайди. Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхозининг Абдулла Туробов бошлиқ, Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхозининг Бойтўра Кўмаков, Мели Қўчқоров, Кубай Хушназаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларининг коллективлари ҳар гектар майдондан 52-60 центнердан ошириб ҳосил олишга эришдилар.

Область меҳнаткашларининг эришган барча ютуқлари, шубҳасиз, Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва шахсан Леонид Ильич Брежневнинг совет пахтачилигини ривожлантириш, колхоз ва свохозларни қудратли техника билан таъминлаш, қишлоқ хўжалигини химия мўъжизаларидан баҳраманд этишда тинмай қилаётган ғамхўрликлари ва беқиёс ёрдамларининг самараси бўлди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев иштирокида ўтган пахтакор республикалар партия хўжалик активи йиғилишининг қарорлари область деҳқонларининг меҳнат активлигини янада ошириб юборди.

Область меҳнаткашларининг эришган ютуғи чиндан ҳам қувончлидир. Бироқ, очиқ-ойдин тан олишимиз лозимки, ҳали ишимизда бир қатор камчиликлар, фойдаланилмай ётган резервларимиз бор. Областимиз ҳосилдорлик жиҳатидан ҳозирча республикада энг қуйи ўринлардан бирида турибди. 23 хўжалик ва 367 бригада гектаридан 20 центнердан кам ҳосил олдилар. 22 колхоз ва совхоз деҳқонлари эса бу йил ажойиб пахта йилида ҳам ўтган йилги кўрсаткичдан паст ҳосил олдилар. Бундай фактлар бизни ташвишлантирмай қўя олмайди, албатта. Айни пайтда бундай резервларни ҳар бир колхоз ва совхоздан ахтариш ва топиш мумкин.

Область деҳқонлари қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида қувончли натижаларни қўлга киритмоқдалар. Давлатга ғалла сотиш плани икки баравар бажарилиб, қабул пунктларига 127 минг тонна дон, шу жумладан 6 минг тоннадан кўпроқ ёки планда белгиланганидан 2,5 баравар ошиқ маккажўхори дони етказиб берилди. Икки йиллик план миқдорида шоли сотилди. 143 минг тонна сабзавот тайёрланиб, йиллик план 114,3 процент бажарилди. Давлатга 89 минг тонна узум ва мева топширилди. Полиз маҳсулотлари, тухум, пилла тайёрлаш халқ хўжалик планлари ошиғи билан адо этилди.

Область колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари пахта йиғим-теримини давом эттириш билан бирга далаларни ғўзапоялардан тозалаш ва кузги-қишки тадбирларни ўз пайтида ўтказишга бутун эътиборни қаратмоқдалар.

Область коммунистлари ва барча меҳнат аҳли эришилган ютуқлар билан чегараланиб қолмай, аксинча, жонажон партиямизнинг XXIV съезди белгилаб берган юксак вазифаларни бажариш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаверадилар.

Самарқанд область пахтакорлари социалистик мажбуриятларини бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапортига имзо чекдилар. Суратда: Пастдарғом районидаги Чархи пахта тайёрлаш пункти.

РЕКОРД ҲОСИЛ

Колхозимиз йилни яхши кўрсаткичлар билан якунламоқда. Ҳар йилдагидек беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида пахтадан юқори ҳосил етиштирдик. Давлатга 10 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бердик. Машина терими бўйича областда ва районда биринчи ўринни эгалладик. Планга қўшимча 40 процент пахта топширдик.

Хўжалигимизнинг ана шу меҳнат зафарига бригадамиз ҳам катта ҳисса қўшди. 110 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 37 ўрнига 61 центнердан пахта топширишга эришдик. Бригадамизда етиштирилган пахтанинг анча қисми машинада териб олинди. Пахтанинг таннархини анча арзонлаштирдик. Мусобақадошим — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Қўшоқов бошлиқ бригада ҳосилни гектар бошига 60 центнердан оширди. Пахта етиштириш бўйича беш йиллик план топширигини уч йилда ошириб адо этдик. Иккала бригада ҳам планни йигирма бир иш кунида бажарди. Бунда механик-ҳайдовчиларимиз жасорат кўрсатдилар.

Мели ҚЎЧҚОРОВ,
Пастдарғом районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Карл Маркс номли колхозининг бригада бошлиғи, Ленин ордени кавалери.

КЕКСА ДАРҒАЛАР

Июль ойининг боши. Область пахтакорларининг кенгаши колхозда чақирилди. Сердарахт, соя-салқин боғда ўтказилган бу кенгашда колхоз аъзолари, шу жумладан Нодир бобо билан Мирза бобо ҳам қатнашди. Ҳар иккиси бир скамейкада ўтириб мутахассисларнинг машина теримига ҳозирданоқ тайёргарлик кўриш ҳақидаги фикрларини эътибор билан тингладилар. Бу йил етиштирилган мўл-кўл «оқ олтин» ҳосилини ҳашарчиларсиз машиналарда териш кераклигини эшитган Нодир бобо билан Мирза бобо машина теримида ёрдам беришни ўйлаб қолишди.

— Тўғри-ю, кексасизлар деб инженер бизга машина берармикан? — деди Мирза бобо.

— Бўлмаса «кекса деманг бизни, дўндирамиз ишни», деб раисга борамиз — деди Нодир бобо.

Йиғим-терим арафаси. Нодир бобо билан Мирза бобо колхоз правлениеси томон йўл олдилар. Колхоз раиси Амирқул Мансуров отахонларни иссиқ кутиб олди. Хол-аҳвол сўради.

— Колхозда ўтказилган шу область кенгашида иккимиз «машина теримига шаймиз» деб келишган эдик, шунга келдик, — деди Нодир бобо, соддагина қилиб.

— Жуда маъқул — деди раис. Уларнинг ҳар иккиси ҳам пенсионер. Ёшлари 65 дан ошган. Шу йил Иштихон районидаги колхозда чопиқ ва ҳайдов тракторларини бошқарган. Охири пенсияга чиқиш олдидан терим машинасида ишлаган. Ҳа, бир неча мавсумда пахта теримида иштирок этган. Буни колхоз раиси ҳам, бош инженер ҳам биладн. Кекса механизаторларнинг истаги қондирилди. Ҳар иккисига биттадан машина ажратиб берилди. Қайси бригададан, қандай пайкалларнинг ҳосили терилиши кўрсатилди. Бошқалардагидек уларга бириктилган пайкаллардаги ғўза барги ўз вақтида сифатли дефолиация қилинди. Пайкалнинг атрофлари машина эркин қайтадиган ҳолатга келтирилди, ўқариқлар яхшилаб текисланди. Терим олдидан бегона ўтлар битта қолдирилмай йўқотилди.

Машина теримининг биринчи кунидaноқ отахонлар бошқараётган агрегатлар унумли ишлай бошлади. Колхоз правлениеси ҳам механик-ҳайдовчилар учун ғамхўрликни кучайтирди. Кўчма устахоналар ташкил этилди. Шпинделларини вақти-вақтида тозалаб бериш ташкил қилинди. Яхши ишлаган механик-ҳайдовчиларга яхши ҳақ тўлаш жорий этилди.

Шундай шароитда Нодир бобо билан Мирза бободар теримнинг дастлабки кунлариданоқ бункерлардан тонна-тонналаб пахта тўка бошладилар. Бир кунда икки қаторли машина 15 тоннагача етказиб пахта терди. Кексалардан ўрнак олган ёш механик-ҳайдовчилар ҳам ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишладилар. Колхоз қудратли техниканинг ёрдами билан кунига йиллик планнинг 7-8 проценти миқдорида пахта тайёрлашга эришди. Иштихон районидагина эмас, Самарқанд областида биринчилар қаторида марра эгалланди.

Колхозда машина терими плани салкам 2,5 баравар қилиб бажарилди. Ҳосилнинг 85 проценти агрегатларда терилди. Ҳар бир агрегат билан терилган пахта 145 тоннани ташкил қилди. Нодир бобо Қурбонов ва Мирза бобо Назаров мавсумда 200 тоннадан пахта терди. Уроқ Мамарасулов, Аҳмад Маҳмудов, Эргаш Эшматов каби механизаторлар бункерлардан 200 ва ундан ҳам ошириб «оқ олтин» тўкдилар. Саидқул Раҳмонов, Носим Раззоқов бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаларда ҳосилнинг ҳаммаси машиналарда терилди. Тайёрланган пахтанинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди.

Колхозда агрегатларнинг бекор туришига йўл қўйилмади. Шунинг натижасида етиштирилган мўл ҳосил қисқа вақтда йиғиштириб олинди. Ҳосилдорлик бултургидан гектар бошига 6 центнер ошди. Бунда отахон механизаторлар Нодир бобо ва Мирза боболарнинг катта ҳиссалари бор.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозининг Тўхтамиш Турсунов бошлиқ бригада заршунослари 136 гектар майдондан 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариб, область пахтакорларининг катта меҳнат ғалабасига муносиб улуш қўшдилар. Суратда: Т. Турсунов.

А. Кузьменко фотолари. (ЎзТАГ).

ҲИССАМИЗ

Хўжалигимиз кўп тармоқли. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш билан бир қаторда кўп пахта майдонига ҳам эга. Беш йилликнинг иккинчи йилида ҳар гектаридан 34,5 центнердан пахта етиштирган эдик, бу йил эса, 2514 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан хирмон кўтардик. Давлатга 10310 тонна пахта етказиб бердик. Тайёрланган ҳосилнинг талай қисми уруғлик пахта ҳисобланади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдулла Туробов бошлиқ бригада аъзолари рекорд ҳосил етиштиришди. Улар 111 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнер ўрнига 53 центнердан пахта топширдилар. Шоназар Обриев, Ҳасанбой Мардонов, Усмон Қосимов бошлиқ бригадалар ҳам ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказди. Колхозда 24 бригаданинг ҳаммаси пахта етиштириш юзасидан олган социалистик мажбуриятни тўла ва ошириб бажарди.

Техникадан унумли фойдаланиш туфайли чигит экиш қисқа муддатларда ва сифатли ўтказилди. Оби-тобида ерга тушган чигит текис кўкарди. Ҳар бир карта ва гектарда ғўза туплари нормал ўстирилди. Барча пайкалларда ғўзани группа усулида суғориш ташкил этилди. Ғўза суғориш билан юмшатиш, озиқлантириш бирга қўшиб олиб борилди. Ҳосилга-ҳосил қўшиш тадбирлари яхши уюштирилди. Хусусан ғўзани чеканка қилишга алоҳида эътибор борилди. Асосий майдонларда чеканка машина билан ўтказилди...

Механизатор Ёрқул Тожиев мавсумда «Ўзбекистон» маркали машина бункеридан 400 тонна пахта тўкди. Нурмон Бекназаров, Носир Азизов сингари механик-ҳайдовчилар 200 тоннадан пахта тердилар. Колхозимиз 3500 тонна машинада пахта териш планини 5000 тонна қилиб адо этди. Ҳар бир агрегат билан ўрта ҳисобда 123 тоннадан пахта терилди. Етиштирилган барча ҳосилни ўз кучимиз билан териб олдик. Пиллик планни биринчи бўлиб ошириб бажардик. Даромадимиз ҳам чакки бўлмади. Пахтанинг ўзидан 5 миллион сўм нақд даромад қилдик. Сўнгги ҳосилни тез суръат билан йиғиштириб олиб, келгуси йил ҳосилига ҳам мустаҳкам замин яратмоқдамиз. Шу кунгача 1300 гектар ер шудгорланди.

Иноят ТУРОБОВ,
Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхозининг раиси.

МУСОБАҚАНИНГ КУЧИ

Районимиз пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини областда биринчи бўлиб бажарди. Оширилган социалистик мажбурият ҳам шараф билан адо этилди. Планга қўшимча 8365 тонна «оқ олтин» армуғон этдик. Ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил олинди. Бир йил ичида ҳосилдорликни беш центнерга оширдик.

Бунга ўз-ўзидан эришилгани йўқ, албатта. Мўл ҳосил етиштиришда, уни тез ва нобуд қилмай йиғиб-териб олишда социалистик мусобақа катта роль ўйнади. Аввало бригада ва колхозлараро мусобақа авж олдирилди. Эрта баҳорда ҳар бир бригада ва колхозда мусобақа шартлари колхозчиларнинг кенг иштирокида муҳокама этиб олинди.

Ғўза парвариши кунларида мусобақа шартлари доимо кўздан кечириб турилди. Ўзаро текшириш бригадалари мусобақадошлар ишларини мунтазам текшириб бордилар. Текшириш якунлари район партия комитетининг бюросида, бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишида муҳокама этилди.

Мусобақанинг бажарилишида, олинган мажбуриятларни турмушга татбиқ этишда мусобақадош Бухоро области ва қардош Туркманистон ССР деҳқонлари яқиндан кўмаклашдилар. Дала шийпонлари оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантирилди. Кўчма Қизил байроқ ва вимпеллар ташкил этилиб илғорларга бериб борилди. Теримчилар, механик-ҳайдовчиларнинг ишлари ҳам ҳар беш кунда якунланиб, мусобақа ғолиблари тақдирланиб борилди.

Бу ўринда Охунбобоев номли колхознинг тажрибаларини алоҳида кўрсатиб ўтиш лозим. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зулайҳо Норқулова раислик қилаётган бу колхоз гектаридан 43,4 центнердан пахта топшириб социалистик мажбуриятни ошириб бажарди. Карл Маркс номли колхоз 1800 гектар ернинг ҳар гектаридан 40,3 центнердан пахта топширди. Калинин номли колхоз гектаридан салкам 40 центнердан хирмон кўтарди. Свердлов номли колхоз ўтган йилга нисбатан ҳосилдорликни гектарига қарийб 10 центнерга оширди. Районимиздаги барча колхоз ва 117 пахтачилик бригадаларининг ҳаммаси 1973 йил мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Юқори ҳосилли бригадалар сафи кенгайди. Калинин номли колхоздан Кубай Жиянов бошлиқ бригада 180 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 47 центнердан пахта топширди. Карл Маркс номли колхоздан Файзулла Шомуродов бошлиқ бригада 46,8 центнердан, Охунбобоев номли колхознинг Рамазон Эргашев бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаси гектаридан 46 центнердан ҳосил олди.

Механик-ҳайдовчилар мусобақасида донгдор механизатор, СССР Олий Советининг депутати Бобошер Шовхиев биринчиликни қўлдан бермади. У мавсум давомида машина бункеридан 600 тонна пахта тўкди. Бу йил мавсумда Бобошер издошлари анча кўпайди. Ахтам Абсоатов, Усмон Хушвақтов, Абдуазиз Рустамов, Ҳасан Нормуродов, Ғанишер Тоиров, Фотима Қодирова каби механик-ҳайдовчилар 2—3 мавсум нормасини бажардилар. Ялпи ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машиналарда териб олинди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Шамши Назаров раислик қилаётган «Коммунизм» колхозида ҳосилнинг учдан икки қисми машиналарда терилди. Калинин номли колхоз машина терими планини 195 процент бажарди. Ҳар бир агрегат ҳисобига 150 тоннадан ошириб пахта терилди.

Район колхозчилари пахта ҳосилини сўнгги граммигача ерда қолдирмай териб олиш билан бирга келгуси йил мўл ҳосили учун тайёргарликни қизитиб юбордилар.

Т. НАСРИДДИНОВ,
Пахтачи район партия комитетининг биринчи секретари.

НАЗАРИЯ БИЛАН ПРАКТИКАНИНГ БИРЛИГИ

КПСС XXIV съездининг қарорлари ва материаллари марксизм-ленинизм назариясини ривожлантиришда катта қадам бўлиб, партия ва халқни ривожланган социалистик жамият экономикасини, унинг социал-сиёсий структурасини, социалистик демократияни, фан ва маданиятни янада такомиллаштириш ва олға силжитиш соҳасидаги аниқ мақсадни кўзловчи конкрет фаолият программаси билан қуроллантирди. Съезд илмий асосланган, конструктив ташқи сиёсат йўлини таклиф этди, изчиллик билан амалга оширилаётган, қардош социалистик мамлакатлар, жаҳон коммунистик ҳаракати, планетадаги барча антиимпериалистик ва тинчликсевар кучлар қизғин қўллаб-қувватлаган Тинчлик программаси бу сиёсатнинг ўзаги бўлиб қолди. Съезд ғоялари совет кишиларини янада зарбдор суръатлар билан уюшқоқ бўлиб ижодий меҳнат қилишга руҳлантирди, тўққизинчи беш йиллик даврида совет кишилари катта-катта муваффақиятларга эришдилар.

КПССнинг тобора кучайиб бораётган раҳбарлик роли, партия ленинча Марказий Комитетининг тинимсиз фаолияти коммунистик қурилишда совет халқи эришаётган янги ғалабаларнинг, Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсати, унинг социал адолат, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги йўлидаги кураши янги муваффақиятларининг ишончли гарови бўлиб хизмат қилади. Партия ижтимоий ҳаётнинг янги ҳодисаларини, жаҳон ривожининг янги вазиятларини илмий асосланган ҳолда анализ қилиб бермоқда, тўғри, самарали сиёсий қарорларни ишлаб чиқмоқда.

Янги масалаларни қўйишдаги дадиллик, реализм, принципиаллик, ишчанлик, марксизм-ленинизм назарияси қоидаларини, коммунистик идеалларни кундалик масалаларни ҳал этиш билан боғлай билиш маҳорати, илҳомбахш сиёсий шиорни конкрет ташкилий вазифалар билан боғлай билиш маҳорати — КПСС Марказий Комитети коллектив назарий фаолиятининг, Сиёсий бюро бошчилигидаги Марказий Комитет коллегиал раҳбарлигининг иш услубига хос хусусиятлардир. Назария ва практиканинг янги проблемаларини ижодий марксизм-ленинизм позицияларида туриб ишлаб чиқиш, партия билан халқнинг стратегик вазифаларини янги шароитларга мослаб доимо конкретлаштириб бериш ва оммани сафарбар этиш маҳорати — ана шуларнинг ҳаммаси партия ва ҳукумат раҳбарларининг «КПСС XXIV съезди: назария билан практиканинг бирлиги»[1]) китобида тўпланган мақолаларида жуда яққол кўриниб турибди.

Совет Иттифоқ давлатининг ярим асрлик юбилейи байрами совет жамияти ҳаётидаги муҳим палла, жаҳоншумул аҳамиятга эга воқеа бўлди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги доклади китобда марказий ўринни эгаллаган. Докладда СССРнинг 50 йил мобайнидаги ривожланиш якунлари, Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатининг оламшумул тарихий ютуқлари яққол тасвирлаб берилган. Докладда КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш соҳасида партия, мамлакатнинг барча меҳнаткашлари олиб бораётган ҳар томонлама фаолият чуқур анализ қилинган, партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати соҳасидаги энг асосий вазифалар аниқ белгиланган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев докладда революцион назариянинг ижтимоий ўзгартишлар муваффақияти учун, партия раҳбарлик ролини ошириш учун, унинг бутун сиёсий ва ташкилотчилик фаолияти учун бўлган аҳамияти тўғрисидаги ленинча қоидани ривожлантириб, бундай деб таъкидлади: «Коммунистик қурилишнинг муваффақиятлари бизнинг ишончли илмий компасимиз — марксизм-ленинизм назариясини ривожлантиришга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Партиямиз съездлари ва Марказий Комитет Пленумларининг қарорлари, партиянинг энг муҳим ҳужжатлари— марксизм-ленинизмни ижодий ривожлантириш намунасидир. Лекин олдимизда турган вазифалар характерининг ўзи ижтимоий ривожланишнинг назарий проблемаларини тобора активроқ ишлаб чиқишни, турмуш ҳодисаларига ижодий ёндашишни талаб қилмоқда».

Революцион назарияни доимо ривожлантириш тўғрисида В. И. Ленин васият қилган бу ғамхўрлик, практиканинг янги проблемаларини ижодий идрок этиш китобнинг лейтмотивини ташкил этади.

КПСС XXIV съезди ҳужжатларида, партия билан ҳукуматнинг шундан кейинги қарорларида мамлакат коммунистлари ва барча меҳнаткашларининг бутун диққат-эътибори халқ хўжалигини ривожлантириш, фан-техника революцияси ютуқларини социализм афзалликлари билан узвий равишда қўшиш, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлигини янада қатъият билан юксалтириш соҳасида ҳозир совет жамияти олдида турган жуда катта вазифаларга қаратилди.

Қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий потенциал, ишлаб чиқаришнинг ривожланган социализм экономикасига хос юксак даражаси социалистик тузум афзалликлари ва имкониятларидан ҳар қачонгидан ҳам тўлиқроқ фойдаланиш учун йўл очиб беради. Бироқ бу — автоматик тарзда давом этадиган жараён эмас, хўжаликни юритишдаги социализмга хос форма ва методларнинг энг юксак самарадорлигига эришиш, меҳнат унумдорлигини янада оширишни таъминлаш, ҳозирги замон фани, техникаси ютуқларидан яхшироқ фойдаланиш, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббускорлиги манбаларини халқ турмуши даражасини янада ошириш, жамиятнинг ва алоҳида ҳар бир кишининг эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш мақсадида тўла-тўкис ишга солиш зарур.

Бунинг учун барча меҳнаткашларнинг куч ва қобилиятларини янада зўр куч билан жўш урдириш, уларнинг ижодий ташаббусини тағин ҳам юксалтириш, халқ хўжалигига ва бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни бошқаришнинг, планлаштириш ва прогноз қилишнинг, илмий савиясини ошириш талаб этилади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг мақоласи иқтисодий, илмий-техникавий ва социал проблемаларни ҳал этишга комплекс ёндашишнинг аҳамияти кучайиб боришига бағишланган. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари — Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий мақолаларининг асосий мазмуни халқ хўжалигини илмий асосда бошқаришни яхшилаш масалаларини кўриб чиқишдан иборат. Меҳнаткашларнинг социалистик мусобақасини кучайтириш муваффақиятлари ва вазифалари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин мақоласида ёритиб берилган.

Китобда ривожланган социалистик жамиятнинг социал-сиёсий проблемаларини, хусусан одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи вужудга келишига алоқадор проблемаларни ёритиш катта ўрин олган. Партия ССР Иттифоқининг ярим асрлик ривожланиш ютуқларини чуқур илмий анализ қилишга таяниб, социалистик ижтимоий муносабатларни янада такомиллаштириш миллатларнинг социал бир хиллигига эришиш йўлини уларнинг ғоявий бирлигини мустаҳкамлаш, ахлоқ, маданият, турмушнинг умумий белгиларини ривожлантириш, совет кишисининг умуммиллий ифтихори туйғусини юксалтириш йўлини амалга ошириш билан узвий равишда боғлиқдир, деган хулосага келди.

Социализм шароитидаги миллий муносабатларнинг янги мазмуни, содир бўлган ва чуқурлашиб бораётган сиёсий ва маданий-идеологик ўзгаришларнинг жаҳоншумул тарихий аҳамияти КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний мақоласида очиб берилган. Совет Иттифоқи босиб ўтган тарихий йўлнинг анализ, социалистик миллатларни янада ривожлантириш истиқболларини илмий равишда белгилаш — миллатларнинг равнақ топиши уларнинг ССР Иттифоқида яқинлашувининг, улар пролетар интернационализми асосида тобора кўпроқ жипслашиб ва бирлашиб бораётганлигининг бевосита натижаси эканлиги тўғрисидаги хулосага муқаррар равишда олиб келади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар — Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев мақолалари ана шу масалаларга бағишланган.

Ижтимоий ривожланишга раҳбарлик қилишда Коммунистик партия ролининг ўсиб бориш проблемаси илмий коммунизм назарияси ва практикасининг КПСС XXIV съездида кўриб чиқилган энг муҳим проблемаларидан биридир. Социализм ва коммунизм қурилишидаги ана шу энг зарур қонуниятнинг турли жиҳатлари, партия етакчилик ва раҳнамолик ролини янада ошириш, партия ташкилотлари уюшқоқлиги ва жанговарлик қобилиятини ўстириш масалалари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари — КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Кириленко ва М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитетининг Раиси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов мақолаларида ойдинлаштириб берилган.

Партия, деб таъкидланади китобда, жамиятнинг сиёсий жиҳатдан энг онгли ва актив кучларини ўз сафларига олади, СССРдаги ҳамма синфлар ва социал группаларни, барча миллатлар ва элатларни бир бутун қилиб жипслаштиради. Ижодий марксизм партияси бўлган КПСС коммунизм қуриш учун олиб борилаётган умумхалқ курашининг чинакам илҳомчиси ва ташкилотчисидир. Марксизм-ленинизм таълимотига садоқат, уни ижодий ривожлантириш ва изчиллик билан турмушга тадбиқ этиш коммунистик жамият қуриш йўлидаги янги муваффақиятларнинг энг муҳим шартларидан бири бўлиб хизмат қилади.

Илмий дунёқарашга эга бўлган, марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбияланган, меҳнатга ҳақиқатан ҳам коммунистик муносабатда бўлиш туйғусини ўзига сингдириб олган янги инсонни камолотга етказиш партиянинг энг асосий вазифаларидан бири эканлиги КПСС XXIV съездида таъкидлаб ўтилди. Партиянинг ғоявий-тарбиявий иши хўжалик ва маданий қурилишнинг энг муҳим вазифалари билан, ички ва ташқи сиёсатнинг актуал проблемалари билан узвий равишда боғланган. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, ўтмиш сарқитларига қарши, ёт идеология таъсирига қарши кураш проблемалари, жамиятимиз маънавий маданиятини янада ривожлантириш масалалари китобда чуқур ва атрофлича кўриб чиқилган. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев мақоласида ҳозирги замон шароитида партия идеология ишининг вазифалари ва хусусиятлари баён этилган.

КПСС XXIV съезди қарорларига мувофиқ кейинги йилларда Коммунистик партия билан Совет давлатининг ташқи сиёсат фаолияти анча активлашди. Съезд қабул этган Тинчлик программаси социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари мувофиқлаштириб олган сиёсатнинг эътироф этилган негизи, жаҳон халқларининг адолатли ва демократик тинчлик, миллий мустақиллик учун, империализм ва агрессияга қарши, жаҳон уруши хавфига қарши олиб бораётган курашнинг машъали бўлиб қолди. Халқаро вазиятни соғломлаштиришга олиб келган Тинчлик программасини рўёбга чиқариш соҳасида КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ташқи сиёсат соҳасида амалга оширган жуда катта конструктив тадбирлар бутун дунёга маълум.

Жаҳон капиталистик системасининг умумий кризиси чуқурлашиб бораётган ва империализм сиёсий стратегияси тобора тез-тез мағлубиятга учраётган бир пайтда жаҳон революцион ҳаракати ва унинг авангарди бўлган, энг асосий антиимпериалистик кучга айланиб қолган қардош социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигининг муваффақиятлари ва ўсиши яққол кўриниб турибди. Бизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги тадбирларимиз империализм агрессив доираларини тобора кўпроқ даражада тийиб турибди, бутун дунё меҳнаткашларининг ўз туб манфаатлари йўлидаги курашини кучайтириш учун қулай халқаро вазиятни вужудга келтиришга кўмаклашмоқда. КПСС ташқи сиёсати, жаҳон революцион жараёнининг кучайиши, жаҳон социалистик системаси қудрати ва бирдамлигининг ўсиши масалалари китобдаги кўпгина мақолаларда ойдинлаштириб берилган. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ва КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушевнинг мақолалари ана шу масалаларга махсус равишда бағишланган.

Китобда СССРдаги коммунистик жамият қурилишига бошчилик қилаётган, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашга пешқадамлик қилаётган КПССнинг кўп қиррали фаолияти чуқур ва ҳар томонлама кўрсатиб берилган. Эълон қилинган мақолаларда Ленин партиясининг коллектив назарий меҳнати мужассамлашган бўлиб, ҳозирги замоннинг туб проблемаларини ҳал этиш соҳасидаги ижодий фикр қулфи ураётганлиги сезилиб турибди. Коммунистик партия марксизм-ленинизм назариясини ижодий равишда ривожлантирмоқда. Шу назария асосида ғоят самарали сиёсий қарорлар қабул қилмоқда ва оммани шу қарорларни амалга оширишга уюштирмоқда. «КПСС XXIV съезди: назария билан практиканинг бирлиги» китобининг мазмуни назарий проблемаларни ишлаб чиқишдан бошлаб амалий ҳаракатгача бўлган ана шу ишларнинг ёрқин манзарасини тасвирлайди, коммунистик қурилиш назарияси билан практикаси бир-бирини доимо бойитаётганлигидан далолат беради.

Китоб кенг китобхонлар оммасининг эътиборини ўзига тортиши ва марксизм-ленинизм назариясини, КПСС XXIV съезди қарорларини, ҳозирги замоннинг актуал назарий ва сиёсий проблемаларини ўрганувчи ҳамма кишиларга катта ёрдам бериши шубҳасиз.

(«ПРАВДА» газетасининг 18 ноябрдаги редакцион мақоласи).

1) «КПСС XXIV съезди: назария билан практиканинг бирлиги», 1-нашри. Сиёсий адабиёт нашриёти. М. 1973. 479-бет.

Планетамизда

ЕВРОПАДА ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК УЧУН

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Бу ерда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш иккинчи босқичи иш органларининг мажлислари давом этмоқда.

Европада хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи комиссияда ва унинг иш органларида Европа хавфизлиги асослари ҳамда Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларнинг принциплари тўғрисидаги бош декларациянинг Совет Иттифоқи тақдим этган лойиҳаси, шунингдек, ана шу масала юзасидан бошқа давлатлар киритган таклифлар муҳокама қилинмоқда.

Экономика, фан ва техника соҳасидаги ҳамкорлик комиссиясида Европа давлатлари ўртасида савдо-сотиқ, саноат ва фан-техника соҳасидаги ҳамкорлик масалаларига тааллуқли ҳужжатлар муҳокама қилинмоқда.

Учинчи комиссия маданият, маориф, турли алоқалар ва ахборот айирбошлаш соҳасидаги ҳамкорлик масалаларига доир ҳамма таклифларни умумлаштиришга ўтди.

ЁНИЛҒИ ТАНГЛИГИ КУЧАЙМОҚДА

◆ ВАШИНГТОН. Араб давлатлари нефть ишлаб чиқаришни қисқартирганлиги муносабати билан АҚШ кечираётган «нефть танқислиги» Америка қуролли кучларига ҳам таъсир қилди. Мудофаа министрлигининг хабарига қараганда, кейинги вақтларда АҚШ қуролли кучларини нефть билан таъминлаш 50 процент камайди. Натижада Пентагон ёнилғини тежаш юзасидан бир қанча чораларни кўриш тўғрисида фармойиш берди. Жумладан, ҳарбий-ҳаво кучларида машқ қилиб учиб юриш 18 процент камайтирилди, ҳарбий машиналарнинг йўллардаги ҳаракат тезлиги пасайтирилди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ Қўшма Штатлар ўзларининг дахлсиз ҳарбий запасларини ишлатишга мажбур бўлмоқда. Айни вақтда Пентагон мамлакатда ишлаб чиқарилаётган нефтни истеъмол қилишда Қўшма Штатларга имтиёз берувчи 1950 йилги қонунни биринчи марта қўлланди.

◆ ЛОНДОН. Англияда истеъмол қилинадиган нефтнинг ярмидан кўпроғини етказиб берувчи Америка монополиялари ёнилғи нархини янада оширишни ва шу тариқа ёнилғи танглиги оқибатларини инглиз истеъмолчилари зиммасига юклашни талаб қилмоқда. «Эссо» компанияси мамлакатга нефть маҳсулотларини, шу жумладан машиналарга ёнилғи қуювчи 7 мингта станция учун бензин ва саноат корхоналари учун суюқ ёнилғи етказиб беришни кесиин қисқартирди.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВИЗИТИ ОЛДИДАН

Парас Рам: «СССР—Ҳиндистоннинг содиқ дўсти»

Тинчлик ва бирдамлик умумҳиндистон ташкилоти ижроия комитетининг аъзоси Парас Рам ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг мамлакатимизга киладиган визити Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик муносабатларини янада мустаҳкамлашга, тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига хизмат қилади. Ҳозирданоқ айтиш мумкинки, бу учрашув самимий, дўстона вазиятда ўтади, Л. И. Брежневнинг визити мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада кўпроқ мустаҳкамлайди.

Ҳиндистон Республикаси мавжуд халқаро проблемаларни тинч ва адолатли ҳал этиш тарафдори бўлиш билан ўзининг ички вазифаларини ҳал этиш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради. Шу билан бирга ҳинд халқи ички социал-иқтисодий проблемаларни қадам-бақадам ҳал этиб, ўзининг тинчликсеварлик сиёсати негизини ғоят мустаҳкамламоқда.

Парас Рам сўзини давом эттириб, бундай деди: Совет Иттифоқи бу йўлда Ҳиндистоннинг самимий ва содиқ дўсти бўлиб келди ва шундай дўст бўлиб қолаверади. Бизнинг мамлакатимизда Совет Иттифоқидаги дўстларимизнинг ёрдами билан оғир саноатнинг пойдевори қурилди, давлат сектори мустаҳкамланди. Бу эса мамлакатимизнинг сиёсий мустақилликкагина эмас, балки иқтисодий мустақилликка эришуви учун ҳам реал шарт-шароитларни яратиб берди. Бизнинг ҳамкорлигимиз тобора мустаҳкамланиб, хилма-хил тус олмоқда. СССР билан Ҳиндистон республикаси ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида икки йил муқаддам имзоланган шартнома бу ҳамкорликнинг негизидир.

Социалистик мамлакатлар, аввало, Совет Иттифоқи нокапиталистик тараққиёт йўлидаг социализм сари ривожланиш йўлида бизнинг энг яхши дўстларимиздир. Юз миллионларча ҳиндлар ана шу фикрни изҳор қилмоқдалар. Тинчликсевар кучларнинг яқинда Москвада бўлиб ўтган жаҳон конгресси делегатлари ғоят кўпчилигининг фикри ҳам ана шундай. Мен «Тараққиёт ва иқтисодий мустақиллик» комиссиясининг ишида қатнашдим. Истаган кишиларнинг ҳаммаси ўз фикрини айтиш имкониятига эга эди. Делегатлар айрим масалаларда ўзаро келишиб олмаганликларига қарамай, улар бир масалада якдил фикр изҳор қилдилар: ривожланиб бораётган мамлакатларнинг йўли — социализм йўлидир.

ЯПОНИЯ. Токио яқинидаги Ирума ҳарбий-ҳаво базасида очилган халқаро авиация ва космонавтика салонида саккиз мамлакат ва 150 дан зиёд компания иштирок этмоқда. Бу кўргазмада совет авиациясининг юк ташувчи «Ил-76», одам ташувчи «ЯК-40», «ТУ-154» самолётлари ва «КА-26», «МИ-6» вертолётлари билан қатнашмоқда. Кўргазмага «Луноход-1» ўзиюрар аппарати, «Молния-1» алоқа йўлдоши ва «Прогноз-3» йўлдошларининг моделлари ҳам қўйилган. Юқоридаги суратда: янги совет самолёти «ИЛ-76» Японияда. Пастдаги суратда эса Ғарбий Германия корхоналари чиқариб ташлаган заҳарли моддалар уюми тасвирланган. Бу хавфли саноат чиқитларини бартараф қилишга маблағ сарфлашдан бўйин товлаган корхона эгалари уларни ахлатхона, карьер, сув ҳавзалари ва канализацияларга тўкиб ташлашган. Кейстон — ТАСС фотолари.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК КУЧАЙИБ БОРМОҚДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Югославия Социалистик Федератив Республикаси президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси И. Броз Тито билан учрашувлари ва суҳбатлари Совет-Югославия муносабатларини ривожлантиришга янги катта ҳисса қўшди. И. Броз Тито КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан дўстлик визити билан 12 ноябрдан 15 ноябргача бизнинг мамлакатимизда меҳмон бўлиб турди. Бу мамлакатлар халқларининг гитлерчи босқинчиларга қарши урушда ,айниқса яққол намоён бўлган анъанавий дўстлиги, бу мамлакатлар социал тузумининг муштараклиги, энг муҳим халқаро проблемаларга бир хил тарзда ёндашаётганлиги ҳар икки мамлакат ҳамкорлигининг негизидир.

Совет — Югославия муносабатлари ҳаётнинг жуда хилма-хил соҳаларини ўз ичига олади. Кейинги йилларда ҳар икки партия ўртасидаги, ҳар икки мамлакат касаба союзлари ва бошқа жамоат ташкилотлари ўртасидаги алоқалар кенгайди. Совет Иттифоқи бир қанча йирик саноат иншоотларини қуришда Югославияга техникавий ёрдам бермоқда. Бизнинг мамлакатимиз Югославиядан кўп товарларни, шу жумладан, кемаларни, рангли металларни, электртехника буюмларини, кенг истеъмол молларини сотиб олмоқда. Бу йил ҳар иккала мамлакат ўртасидаги товар обороти 750 миллион долларга боради, яъни ўтган йилдагига нисбатан 15 процент ортади.

И. Броз Тито шарафига ўтказилган зиёфатда сўзлаган нутқида Л. И. Брежнев бундай деди: «Совет Югославия муносабатлари муваффақиятли суръатда ривожланиб бормоқда. Совет Иттифоқи билан Югославия қардош халқларининг ҳамкорлигини янада чуқурлаштиришнинг яхши истиқболларини кўриб турганлигимизни ҳам таъкидлаб ўтмоқчиман».

Актуал халқаро проблемаларга катта эътибор берилди. Бунинг боиси шуки, жаҳондаги воқеалар социалистик мамлакатларнинг ўзаро келишиб олинган сиёсати кескинликни юмшатишнинг асосий воситаси бўлиб келганлигини ва шундай восита бўлиб қолаётганлигини кўрсатди. Ҳар икки томон Яқин Шарқдаги уруш оловини ўчириш ва Исроил агрессиясининг оқибатларини тугатиш — ҳозирги вақтда энг муҳим вазифаларнинг бири эканлигини таъкидлади.

Л. И. Брежнев билан И. Броз Тито ҳар икки мамлакат хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа кенгашини муваффақиятли ўтказишга ўз ҳиссаларини қўшишга тайёр эканлигини айтишди ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришишга қатъий қарор берганликларини уқтириб ўтишди.

И .Броз Титонинг Совет Иттифоқига қилган дўстона визити, кенг ва самарали фикрлашиб олинганлиги Совет Иттифоқи ва Югославия халқларининг манфаатлари йўлида, социалистик ва тинчлик манфаатлари йўлида КПСС билан Югославия Коммунистлар Союзи ва СССР билан Югославия Социалистик Федератив Республикаси ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга, шубҳасиз, ёрдам беради.

ЯҚИН ШАРҚ: ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАГИ БИРИНЧИ ҚАДАМЛАР

Яқин Шарқда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик кенгашининг яқинда қабул қилган қарорларини бажариш билан боғлиқ бўлган тадбирлар амалга ошира бошланди. Миср ва Исроил вакиллари 11 ноябрда имзолаган протоколга мувофиқ Исроил қўшинлари Қоҳира-Сувайш канали йўлидаги контроль пунктларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг фавқулодда кучлари ихтиёрига топширдилар. Айни вақтда Миср ва Исроил томони ҳарбий асирларни бир-бирларига топширишга киришдилар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг фавқулодда кучларига қарашли икки мингдан ортиқ ҳарбий хизматчи Яқин Шарққа келди. Улар ўт очиш тўхтатилиши устидан назорат қилмоқдалар.

Жаҳоннинг кенг жамоатчилиги ана шу тадбирларни маъқуллайдилар. Аммо бу тадбирлар Хавфсизлик Кенгашининг Яқин Шарқ танглигини сиёсий жиҳатдан бартараф қилишга қаратилган қарорларини амалга ошириш йўлидаги дастлабки амалий қадамлардангина иборат. Яқин Шарқ танглигини сиёсий жиҳатдан бартараф қилмоқ учун Исроил қўшинлари 1967 йилда босиб олган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетилиши ҳам керак.

Ана шу қарорларнинг амалга оширилишига ҳар қандай йўллар билан тўсқинлик қилаётган Тель-Авив ҳукмрон доираларининг позицияси катта ташвиш туғдирмоқда. Масалан, Исроил 11 ноябрда имзоланган протокол шартларини бажаришни пайсалга солиб, ўз қўшинларини 22 октябрда ишғол қилган позицияларидан олиб чиқиб кетишдан бош тортмоқда. Тель-Авив раҳбарлари бу позициялар гўё «ўйлаб тўқилган ва нореал, ҳаётий позициялардан бошқа бир нарса эмас» деган бемаъни даъволари билан буни оқлашга уринмоқдалар.

Парижда чиқадиган «Юманите» газетаси Исроилнинг халақит бериш ва пайсалга солиш тактикасини фош қилиб, қуйидагиларни таъкидлайди: Тель-Авив «ўзи хоҳламаган яраш битимини тузишга мажбур бўлди». Дарҳақиқат, халқаро майдонда Исроилнинг тобора яккаланиб қолаётганлиги, араб мамлакатларининг жанговарлик қобилияти кучайганлиги ва уларнинг бирдамлиги мустаҳкамланаётганлиги, араб мамлакатлари Исроилни қўллаб-қувватлаётган давлатларга тазйиқ воситаси сифатида нефтдан фойдаланаётганлиги, ниҳоят қардош социалистик мамлакатларнинг арабларни астойдил қўллаб-қувватлаётганлиги ана шу омилларнинг ҳаммаси Тель-Авивнинг Хавфсизлик Кенгашининг кейинги қарорларини очиқдан-очиқ назар писанд қилмаслигига халақит берди.

Ҳозирги вақтда Яқин Шарқдаги танглики сиёсий жиҳатдан ҳаққоний суръатда бартараф қилмоқ учун ҳар қачондагига кўра қулайроқ шарт-шароитлар мавжуддир. Исроил араблар билан тинч-тотув яшашга ҳақиқатдан ҳам тайёр эканлигини ёки аввалдагидек куч ишлатиш, агрессия ва экспансия сиёсатига умид боғлаётганлигини келажак кўрсатиб берди.

Д. ДИМОВ,
В. СЕРОВ,
В. ГОНЧАРОВ.
(ТАСС).

ИЖОДКОРНИНГ ЙЎЛИ

(ЗИННАТ ФАТХУЛЛИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

Ҳамза номидаги академик драма театри янги спектакль тайёрлабди, деган овоза мактаб бўйлаб кезди. Барча ўқувчилар ва ўқитувчилар бу янги асарга жуда қизиқиб, отахон санъат кошонасига қараб оқдилар. Мен ҳам маданиятнинг янгилигидан хабардор бўлишга ошиқардим. 1938 йилнинг кузи эди, Зиннат Фатхуллиннинг «Сотқинлар» («Олтин куз») пьесаси заминида яратилган спектаклни томоша қилдик. Воқеалар силсиласи, қаҳрамонларнинг қилмишлари ва хатти-ҳаракатлари томошабинларни сеҳрлаб қўйгандек... Спектакль тугади, томошабинлар залдан мамнун холда чиқдилар. Асар ҳақидаги фикрлар, мулоҳазалар мактабларнинг синфларида, олий ўқув юртларининг аудиторияларида, завод-фабрикаларнинг клубларида, станоклар олдида, колхозларнинг майдонларида кенг қанот ёйганди ўшанда. Халқнинг оғзига тушган бу асарга ҳамиша зарурий бўлган проблема-чигитнинг янги, тезпишар, кўпҳосил берадиган навини ихтиро этиш учун олиб борилган меҳнатлар, заҳматлар мавзу эди. Новатор илмий ходим Баратовнинг бу олижаноб ниятини амалга ошириш бобида учраган тўсиқлар, машаққатлар ишонарли тасвир этилганди. Ет унсурлар ва консерваторлар — Низомов, Жумабой, Мухторовларнинг янгиликка, илғор олимларнинг ихтиросига қарши зимдан олиб борган бузғунчиликларининг тасвири ҳам жонли эди. Ҳақиқатнинг — новаторликнинг ғалабаси ҳам ҳаётий мадҳ этилади. Шу сабабдан ҳам бу асар ўзбек драматургиясидан қалдирғоч сифатида биринчи бўлиб рус саҳнасининг юзини кўрди. Қардош республикаларининг ўн бешдан ортиқ театрларида намойиш этилди. Бу драматургнинг муваффақияти эди.

«Сотқинлар» («Олтин куз») драмаси мени З. Фатхуллиннинг ижодий оламига чуқур олиб кириб кетди. Драматургнинг бошқа асарларини, у ҳақдаги мақолаларни қизиқиб ўқидим.

«Ғунчалар» музикали драмаси ўз темаси ва янги кишиларнинг янгича яратилган образлари билан манзур бўлди. 20-йилларнинг охирида миллий ишчилар синфи масаласини қўйиш, ўзбек хотин-қизларини ижтимоий меҳнатга жалб қилиш, аёллардан чиққан раҳбарни саҳна тилига тушириб улуғлаш — енгил иш эмас эди. Бу масъулиятли ишни 25 ёшли йигитнинг уддалаши таҳсинга сазовор эди: З. Фатхуллинни улуғ Ҳамза Ҳакимзоданинг назарига тушиб қолиши ҳам бежиз эмас, албатта. Устод «Маҳалла сирлари» («Ғунчалар»)ни ўқиб, унинг авторида «истеъдод куртакларини» кўрди. Шу сабабдан ҳам З. Фатхуллиннинг бошини силади, ижодига доялик қилди, таҳрирдан ўтказди, саҳна ҳаётига йўлланма берди.

Ҳамзанинг: — «Сиздан яхши драматург чиқади, ҳаётни яхши биласиз» деб берган баҳоси З. Фатхуллиннинг адабиёт оламидаги истиқболини яққол белгилаб бериш билан бирга, унинг янги ижодий парвозига қанот бўлди.

З. Фатхуллиннинг келгуси ижоди унинг тўнғич асарига берилган баҳонинг нақадар тўғрилигини исбот қилади.

Ўтмишда профессионал драматургиянинг йўқлиги сабабли бу мураккаб жанрни барпо қилишда авторларимиз табиий равишда, кўп қийинчиликларга дуч келдилар. Драматургиямизнинг заминини яратган Ҳамзадан эстафетани қабул қилиб олган Яшин, Зиё Саид, Н. Сафаров. З. Фатхуллинлар уни узоқ-узоқ манзилларга олиб боришлари, янги-янги асарлар билан бу жанрни бойитишлари ва тараққий этишлари лозим эди. Шу нарсани ишонч билан айтамизки, ёш қаламкашлар улуғ адиб анъаналарига содиқ қолдилар, муносиб иш қилдилар, ўз вазифаларини кўнгилдагидек адо этиб келмоқдалар. Шу сабабдан ҳам, Бутуниттифоқ миқёсига чиққан, қардош халқларнинг иззат-ҳурматига сазовор бўлган ўзбек драматургиясини юқоридаги санъаткорларсиз тасаввур этиб бўлмаслиги турган гап.

З. Фатхуллин ҳамиша адабиётни, шу жумладан драматургияни яшнатиш, ривожлантириш орзуси билан тўлиб тошди. Воқеликдаги муҳим проблемалар, янги мавзулар ҳозирги замонимизда етишган янги кишилар унинг қалбидан мустаҳкам ўрин олабошлайди. З. Фатхуллиннинг муҳим фазилатларидан бири шундаки, у ҳаётни чуқур ўрганмасдан, жамиятдаги янгиликларни топмасдан, қаҳрамонлар характерини кенг мутолаа қилмасдан қўлига қалам олмас эди. Чунки адабиётнинг бу темир қонуни унинг суяк-суягига қон-қонига сингиб кетган. Мана ўзидан эшитиб қўяқолайлик: «Ҳаётни билмаган драматургнинг кўзи йўқ рассомдан фарқи йўқ. Ҳаётдан маҳрум талант сувсиз чўл билан баробар. Ҳаётдан бехабар ёзилган асар меваси йўқ дарахт, ҳиди йўқ гулга ўхшайди».

Бу талабга бадиий ижодида амал қилган З. Фатхуллиннинг асарлари ҳаётийлиги, акс эттирилган воқеа-ҳодисаларнинг реаллиги, қаҳрамонлари эса типиклиги ва жонлилиги билан характерланади.

Драматург ижодидаги бош масала — замонавийлик, ҳаёт тақозо этган масалалар, давр олдинга сурган вазифалар бўлиб қолди. Шу сабабдан ҳам санъаткорнинг қайси бир асарини кўздан кечирмайлик, ундан замоннинг қайноқ нафаси келиб туради, меҳнаткашларнинг юрагидаги гап топиб айтилган бўлади.

30-йилларнинг бошида миллатчиларга қарши кураш авж олганда, З. Фатхуллин «Ниқоб йиртилди» асарини майдонга ташлади.

Пахта мустақиллиги учун кураш масаласининг бадиий ифодаси З. Фатхуллиннинг «Истиқлол» драмасидан ўрин олган. Ўша вақтларда (1934 йилларда) пахта масаласини қўйиш ва уни характерлар орқали ёритилишнинг қанчалик аҳамиятга эга эканлигини изоҳлаб ўтиришга эҳтиёж ҳам бўлмаса керак.

Авторнинг ҳаётни яхши билиши, халқ тарихини чуқур ўрганганлиги тўғрисида гап кетганда, меҳнаткашларнинг босмачиларга қарши курашдаги жасурлигини завқ билан қаламга олганлигини ва уни реал тасвир этганлигини айтишни лозим кўрардим. З. Фатхуллиннинг қўрбоши Иброҳимбек шайкасини, Зарафшон водийсидаги босмачиларнинг қолдиқларини йўқотишда бевосита иштирок этиши, Қизил аскарларни уларга қарши қаҳрамонларча жанг қилганлигини ўз кўзи билан кўриши бу курашни акс эттирувчи «Бургут янчилди» — «Ватан ишқи» драматик асарининг муваффақиятли чиқишига сабаб бўлди. Босмачилар узил-кесил тор-мор қилингандан кейиноқ, 1932 йилда ёзилган «Бургут янчилди» пьесаси ўша йилиёқ отахон театримиз саҳнасида қўйилди. Автор бу асарни қайта ишлаб, «Ватан ишқи» (1957) номи билан халққа тақдим этади. Ш. Саъдулла билан ҳамкорликда ёзилган «Ватан ишқи» фақат З. Фатхуллин ижодинигина эмас, балки ўзбек совет адабиётининг ҳам ютуқларидан бири эди. Гражданлар уруши, босмачиларнинг ёвузлиги ҳақида кўп асарлар ёзилган. Лекин «Ватан ишқи» ўзига хос томонлари билан улардан фарқ қилади. Ўзига хослиги — масаланинг қўйилиши ва уни оригинал ечимида, қаҳрамонларнинг фаолиятлари ҳал қилинишида яққол намоён бўлади.

Асарнинг марказида эру хотин Субхонқул ва Нарзиларнинг тақдирлари қўйилади. Эр ва хотин икки йўлдан кетади. Субхонқул босмачиларга хизмат қилган, кейинчалик алданганлигини билиб, хатосини тушунган шахс. Нарзи эса бутун онгли ҳаётини Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашга сарф қилган қишлоқ совети раиси. Воқеалар зиддиятида ҳақиқатнинг юзага чиқиш жараёни ишонарли кўрсатиб берилган. Ҳақиқат заминида пайдо бўлган қалб диалектикаси Субхонқулнинг характерида бурилиш ясайди, уни она-Ватанга, севимли оиласи бағрига қайтаради. Асарнинг ютуғи шундаки, унда пухта жонли характерлар яратилади, уларнинг ички олами, руҳий кечинмалари таҳлил қилинади. Ўзбек аёлларидан етишиб чиққан раҳбар кадрларидан бирининг ажойиб образи кўз ўнгимизда ўзининг мураккаблиги ҳам инсоний фазилатлари билан гавдаланади.

З. Фатхуллин фақат ижобий қаҳрамонларгагина диққат-эътиборини қаратибгина қолмасдан, салбий типларнинг ҳам мукаммал образларини ярата олган.

«Мен, — деб таъкидлайди З. Фатхуллин, — биринчи галда коммунистман, сўнгра адиб». Ҳа, худди шундай. У партия позициясида мустаҳкам тургани ҳолда, воқеликдаги ҳодиса ва ўзгаришларни таҳлил қилди ва уларни асарларига олиб кирди. Шу сабабдан ҳам унинг ижодидан коммунистик партиявийлик, халқчиллик барқ уриб туради.

Партиянинг солдати (1926 йилдан бери КПСС аъзоси) сифатида у энг қийин, шу билан бирга энг муҳим майдонларда бўлди, ишларда хизмат қилди.

Босмачиларга қарши курашда Қизил Армия сафида туриб душманларнинг таъзирини берди. Немис-фашистлари Ватанимизга ҳужум қилганда, фронтга, жангга отилди. У бир қўлига қурол, иккинчи қўлига қалам олиб, Москва атрофидан тортиб, то Чехословакия ва Берлинга қадар озодлик нурини олиб киришда бевосита қатнашди. Бу машаққатли, оғир йилларда у фронт ҳаётини кунт билан ўрганди, шинел кийган совет кишиларининг афсонавий мардликларининг шоҳиди бўлди.

Капитан З. Фатхуллин окопларда, замбарак ва танкларнинг олдида, портлаб турган бомбаларнинг атрофларида бўлиб, ўз қаҳрамонлари билан бирга яшади, улар ҳақида қатор-қатор очерклар ва ҳикоялар ёзди. Биринчи Украина фронтининг «Ватан шарафи учун» газетасида эълон қилинган кичик-кичик адабий материаллари катта-катта бадиий полотноларни яратиш йўлида авторга эскизлар бўлиб хизмат қилди.

Адиб ижодига уруш темаси, қаҳрамонлик темаси қанот ёзиб кириб келди. Унинг маҳсули сифатида «Синов кунларида», «Сўнмас юлдуз», «Ой бориб, омон қайт», «Кумуш тўй» каби қатор асарларини айтиб ўтишимиз мумкин.

«Синов кунларида» асарида урушнинг бошидан охиригача бўлган, Берлинга қадар борган жасур ўзбек йигити Омон Йўлдошев образи яратилган бўлса, «Сўнмас юлдуз» повестида Совет Иттифоқининг Қаҳрамони Қудрат Суюновнинг ёрқин, жанговар фаолияти ўз ифодасини топади. Бу шарафли темага бағишланган асарлар орасида «Ой бориб, омон қайт» сценарийсини алоҳида қайд қилишни истардик. Бу асар асосида яратилган фильм мамлакатимизни кезиб чиқди, чет элларда ҳам муваффақият қозонди.

З. Фатхуллин ижоди тўғрисида гап кетганда, ундаги муҳим бир фазилатни хурсандчилик билан тилга оламиз. Унинг асарларини, айниқса урушдаги воқеаларга бағишланган ижодини кўздан кечирсак, улардан дўстлик мотивлари, интернационал ғоялар қизил ип каби ўтади. Автор қардош халқлар, айниқса улуғ рус оғамиз вакилларининг образини чексиз муҳаббат билан чизади. Биродарларимиздаги ажойиб хусусиятлар — олижаноблик, гўзаллик, меҳрибонлик, ғамхўрлик, ҳақиқат, адолат тантанаси учун жонбозлик кўрсатиш каби фазилатлари адибнинг асарларида ўз ифодасини топаолди.

Кейинги йилларда ёзган пьесалари ичида «Ёшликда берган кўнгил», «Кумуш тўй» асарлари қисқа вақт ичида саҳнада 300 мартадан ортиқ қўйилишининг ўзи ҳам уларнинг муваффақиятини кўрсатиб турибди. «Ғунчалар» эса ҳозирги кунгача 2000 марта томошабинларга кўрсатилди. З. Фатхуллиннинг кўп пьесалари театрларнинг репертуарларида мустаҳкам ўрин эгаллаб келмоқда ва қайта-қайта саҳналаштирилмоқда. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган юксак унвон берилгани адабиёт аҳли ва томошабинни мамнун этди.

Ўзбек совет драматургиясининг яратувчиларидан бири, санъаткор Зиннат Фатхуллин 70 ёшга тўлди. Севимли адибимиз, оташин коммунист, чин инсон Зиннат оғамизга узоқ умр, янги-янги ижодий парвозлар тилаймиз.

Ҳафиз АБДУСАМАТОВ,
Филология фанлари доктори.

БУГУН ТОШКЕНТДА ЎЗБЕКИСТОН ТЕРАПЕВТЛАРИНИНГ II СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

ЭЛ СОҒЛИҒИ — ЮРТ БОЙЛИГИ

Бугун Тошкентда очиладиган республика терапевт олимларининг II съездида юрак ва ички касалликларга оид масалалар кенг муҳокама қилинади. Бу анжуманда мамлакатимизнинг етук олим ва мутахассислари ҳам иштирок этишади. Энг муҳими, мазкур йиғинда республикамизда терапия фанини янада ривожлантириш ва аҳолига терапевтик ёрдам кўрсатиш режалари белгилаб олинади.

Бундан ўттиз олти йил муқаддам бўлиб ўтган I съездда гигиена, сил ва юқумли касалликлар, болалар касалликлари, иссиқ иқлимнинг организмга таъсири, безгак ва бўқоқ каби касалликлар муаммолари муҳокама қилинган эди.

Ҳозирги кунда республикамизда кўплаб етук мутахассислар етишиб чиқди, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган кўплаб шифохоналар барпо этилди. Жумладан, ҳозир Ўзбекистон касалхоналаридаги 130 минг ўриндан 29 мингдан ортиқроғи терапевтик беморлар учун ажратилган. Уларда 5900 дан ошиқ терапевт шифокор сидқидилдан меҳнат қилишяпти. Кейинги ўн йил мобайнида область ва район марказларида ихтисослаштирилган терапия бўлимлари ташкил этилиб, уларда мураккаб ички касалликлар даволанмоқда. Саноат корхоналари, хўжаликлар ва ўқув юртларида терапевт врачларнинг олиб бораётган даволаш ишлари касалликларнинг олдини олишда самарали натижалар бермоқда.

Чорвадорлар, механизаторлар, умуман, дала меҳнаткашларига медицина ёрдами кўрсатишга алоҳида эътибор берилмоқда. Кейинги йилларда республикамизда саноатнинг янги соҳалари (газ саноати, олтин қазиб чиқариш) вужудга келди. Қишлоқ хўжалиги комплекс механизациялашди. Шу соҳаларда ишлаётганлар орасида касб касалликларининг олдини олиш врачларимиз олдидаги муҳим масала бўлиб қолди.

Ички касалликларни даволаш ва унинг олдини олишда республикамиздаги даволаш марказлари катта роль ўйнамоқда. Жумладан, Тошкентда 65 ўринли кардиология, 50 ўринли ревматология, 60 ўринли гастроэнтрология ва 100 ўринли эндокринология каби марказлар ишлаб турибди. Шу билан бирга юқори малакали илмий кадрлар етиштиришга алоҳида эътибор беришляпти. Кўплаб малакали терапевт-мутахассислар ва олимларни тайёрлаб етиштиришда СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси З. Умидова, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолари А. Асқаров, Н. Исмоилов, О. Н. Павловаларнинг хизмати катта.

Олимларимиз олиб бораётган илмий ишлар жаҳон миқёсида ҳам таҳсинга сазовор бўлмоқда. Профессор И. А. Кассирский узоқ йиллар Ўзбекистонда меҳнат қилди. У маҳаллий кадрлар етиштириш билан бирга терапия фанини янги илмий назариялар билан бойитди. Етук олим СССРда биринчи бўлиб, 1932-1933 йилларда витаминлар етишмаслиги натижасида келиб чиққан «бери-бери» касаллигини даволаш усулларини ишлаб чиқди.

Ўзбекистонда кардиология соҳаси ҳам ривожланиб боряпти. Бугунги кунда бу соҳа ҳар қандай оғир ҳолларда ҳам инсон ҳаётини сақлаб қола оладиган, ҳатто клиник ўлимдан қайтара оладиган даражага етди. Илгарилари иложсиз ҳисобланган юрак ва қон томирлар касалликлари бугунги кунда врачларимиз измига бўйин эгди.

Юрак касалликларини даволашда ўсимликлардан олинган дори-дармонлар яхши натижалар беряпти. Юрак-қон айланиш системаси касаллиги ҳозирги пайтда ички касалликлар орасида салмоқли ўрин тутади. Шунинг учун ҳам олимларимизнинг диққат-эътибори ана шу дардни бартараф этишга қаратилган. Профессорлар А. Хўжаев, М. Турсунхўжаева, Н. Абдуллаевлар атеросклероз (юрак-томир системасининг қариши) касаллигининг келиб чиқишида модда алмашинувининг аҳамияти, профессор Р. Абдуллаев эса шу касалликда ирсиятнинг таъсири, олимлардан А. Асқаров сурункали ичбуруғ, М. Ҳамидова ва К. Баҳодировлар ичак ва жигар касалликлари, профессор Н. Деҳқонхўжаева эса паразит касалликларини даволаш устида катта тадқиқот ишлари олиб боряптилар.

Бугунги анжуманда Москва, Каунас, Фрунзе, Олмаота ва бошқа қардош республикалардан етук олимлар иштирок этиб, ўз тажрибалари билан ўртоқлашадилар. Съездда қон айланиш системаси касалликларининг олдини олишга ҳам алоҳида эътибор берилади.

К. ЙУЛДОШЕВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош терапевти, медицина фанлари доктори, профессор.

Транспорт ҳаракати ҳавфсизлиги ойлиги кунларини намунали ўтказишда милиция ходимлари фаоллик кўрсатишмоқда. Суратда: милиция аълочиси, старший сержант Акбарали Эрнабоев Фарғона областининг Ўзбекистон районидаги Ленин номли колхоз шоферлари билан суҳбат ўтказяпти.

Р. Шамсутдинов фотоси (ЎзТАГ).

МОЛДАВИЯ КЎРСАТАДИ

Тошкентлик китобхонлар яқинда қардош белоруссиялик шоир ва адибларнинг асарлари билан танишгандилар. Энди уларга молдавияликлар ўз китобларини ҳавола қилишди. Молдавия босмахоналарида чоп этилган китоблар кўргазмаси «Ўзбекистон» нашриётининг катта залида очилди.

— Биз, — дейди кўргазма директори В. Дамаскин, — ўз юртимизда ўзбекистонлик ноширлар қўлида чоп этилган китобларни варақлашга муяссар бўлгандик.

Кўргазмада кейинги уч йил мобайнида нашр этилган қарийб 500 нусхадаги турли хил китоблар намойиш этиляпти. Улар орасида марксизм-ленинизм классиклари асарларининг молдаванча нусхалари бор. Жумладан, К. Маркснинг «Капитал», Ф. Энгельснинг «Анти-Дюринг» ҳамда доҳий В. И. Лениннинг 55 томлик асарларидан намуналар кўргазмадан ўрин олган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» номли асарининг уч томлиги ҳам кўзга кўринарли ерга қўйилган. Булардан ташқари, Молдавия совет энциклопедияси ва полиграфия санъатига бағишланган рисола ва китоблар ўқувчилар эътиборини тортмоқда.

Н. УБАЙДУЛЛАЕВА.

МАШҲУР БОКСЧИНИНГ ЭЪТИРОЗИ

Муҳаммад Али гарчи бирон-бир иш кўрсатмаган бўлса ҳам тағин кўпчиликнинг эътиборини ўзига жалб қилиб қолди. У Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларига қилган сафари чоғида майдонга тушишдан икки марта бош тортиб, АҚШга қайтиб келди. Унинг тез қайтиб келиши сабаблари тўғрисида анчагина миш-мишлар тарқалди. Унинг жағи синган деб ҳам айтишди. Маълум бўлишича, тиши тушган экан.

Гарчи тиши тушганлиги шов-шувларга арзимаса ҳам, лекин, шунга қарамасдан, Америкада чиқадиган кўпгина газеталарда энг асосий янгиликлардан бири деб тегишли ахборотлар кўзга кўриниб қолди. Алидан матбуот конференцияси ўтказишни талаб қилишди. Бу конференция бирдан бошланиб қолди. Боксчи репортёрларга қараб шу сўзлар билан мурожаат қилди:

— Нега мени бу ерга чақириб келдингиз? Менинг жағимнинг қанақа аҳамияти бор? Тишимнингчи? Жаҳонда қанчадан-қанча фожиалар, азоб-уқубатлар, ажал тўлиб ётибди!... Шундай бир вақтда менинг жағим газеталарнинг биринчи саҳифаларида мана ман деб турибди! Мен бундай эътиборга лойиқ эмасман деб ўйлайман. Аслида кўпгина кишилар эса бундай эътиборга муҳтождирлар-у, лекин уларга эътибор берилмаяпти».

Репортёрлардан бири Алининг ўзи бундан аввалги йилларда шуҳратга интилиб келганлигини эслатиб ўтди. Собиқ чемпион бу луқмага қўшилди. лекин жаҳонни кезиб чиқиб дунёда кўп нарсаларни бошқача тусда кўрганлигини ҳамда ҳаётга анча жиддийроқ ёндашишни ўрганганлигини қўшиб қўйди.

«Мэдисон» зали боксчилар программаси раҳбарлари матбуот конференциясига тиш докторини таклиф этдилар. У Алининг жағини кўздан кечиргач, жиддий майиблик йўқлигини айтди.

Буларга тағин нимани қўшимча қилса бўлади? Тишни кўздан кечириш ҳамда матбуот конференциясининг ўзиёқ икки собиқ жаҳон чемпионининг — Али билан Ж. Фрэзернинг навбатдаги учрашувини реклама қилишнинг бошланиши бўлса керак. Бу кураш ташкилотчилари унга бўлган қизиқишни ҳар тарафлама кучайтирмоқдалар. Али эса минбардан ўзининг ҳаётга бўлган қарашларини ифодалаш учун фойдаланаолди. Айтишларича, у бокс майдонини қолдириб, ўзини сиёсий фаолият билан шуғулланишга тайёрлаш ниятида экан.

СПОРТ ХАБАРЛАР

Беш соатлик ўйин

Самарқанднинг «Строитель» футбол командаси қўлга киритган ютуқлар мухлисларни мамнун этди. Самарқандликлар аввал республика кубогини эгаллашди. Кейин 27 коллектив ўртасида ўтказилган Ўзбекистон чемпионати мусобақаларида фахрли ном эгаси бўлишди. Чемпионлар «А» классининг иккинчи лигасига ўтиш учрашувини бу йилги мавсумда омадлари юришмаган Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари билан ўтказишди. Ишқибозларда катта қизиқиш уйғотган бу ўйинларнинг дастлабкиси Фарғонада бўлди. Учрашувда фарғоналиклар киритган ягона тўп майдон эгаларига ғалаба келтирди. Такрорий учрашув Самарқандда ўтказилди. Ўз майдонларида маҳоратларини ишга солабилган «Строитель» ўйинчилари ҳисобни 2:1 билан ўз фойдаларига ҳал қилдилар. Умумий ҳисоб дуранг 2:2 бўлиб қолди. Шундан кейин қўшимча учрашув ўтказишга мажбур бўлинди.

Ўтган якшанба куни марказий «Пахтакор» стадионида ўйин давом этди. Танаффусгача фарғоналикларнинг устунлиги сезилиб турди. Кейин самарқандликлар ҳужумкорлик кўрсатишди. Шунга қарамай, асосий 90 минутда дарвозалар даҳлсиз қолди. Учрашувни бошқарган Бутуниттифоқ тоифасидаги судья С. Мурунов яна 30 минут вақт ажратишга мажбур бўлди. Шундагина ҳал қилувчи куч синашувлар ўз натижасини берди. Учрашувнинг 101 минутида киритилган ягона тўп Фарғонанинг «Нефтяник» командасини ўз ўрнида қолиши учун имкон берди. Ғалаба келтирган бу тўпни А. Пишчук киритди. Шундай қилиб, Ўзбекистон чемпиони билан фарғоналиклар ўртасида ўтказилган ўйинлар жами 5 соат — 7 тайм, 300 минут давом этди.

Ленинградликлар чемпион

«Спартак» кўнгилли жамияти марказий Совети биринчилиги учун волейбол бўйича ўтказилган мусобақалар ниҳоясига етди. «Спартак» чемпиони деган фахрли ном учун олти команда ўзаро куч синашди. Қизғин ўйинларда ленинградлик спартакчилар биринчиликни қўлга киритишди. Иккинчи фахрли ўрин Тошкентнинг «Автомобилист» командасига берилди. Учинчи ўринни омскликлар олишди.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 Мультфильм. 18.50 — Китоблар оламида. 19.20 — Ахборот. 19.35 — Қирғизистон ССР — Ватанга рапорт беради (Москва). 20.25 — Нафосат оламида. 20.55 — Ахборот. 21.15 — Пахтакорлар минбари. 21.25 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — Лазаре саргузаштлари (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. Спорт программаси. 19.35 — Ҳужжатли фильм. 20.25 — Қишлоқда бир ой (фильм-спектакль). 22.00 — Беш йилликнинг учинчи йили. 22.30 — Фильм-спектаклнинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Бадиий ҳаваскорлар концерти. 20.30 — Виринея (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/XI да **Ажал минораси**, 21/XI да **Абу Райҳон Беруний**, 22/XI да **Тарих тилга кирди**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/XI да **Фарғона тонг отгунча**, 22/XI да **Ужарлар**, 23/XI да **Қонли тўй**.

КИНО

Кум карьери генераллари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Жавоҳир маликасига ҳужум — «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00).

Привалов миллионлари — «ЎЗБЕКИСТОН», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (17.00, 18.00, 20.00, 21.00), «МОСКВА» (12.30), «ДРУЖБА» (11.00, 14.15, 17.15, 20.15).

Садоқат (ўзбек тилида) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Озодлик — нақадар нашъали сўз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Талантлар ва мухлислар — ҲАМЗА номли, «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти

1973-74 ўқув йили учун тайёрлов бўлимига

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига саноат корхоналари, қурилишлар, колхозлар, совхозлар ва ҳарбий қисмлар командирларининг йўлланмаси билан келган илғор ишчилар, колхозчилар ва ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ўрта маълумотли йигитлар қабул қилинади. Кирувчилар мактабни тугатганларидан сўнг камида 1 йил ишлаб чиқариш стажига эга бўлишлари керак.

Институт қуйидаги мутахассисликлар бўйича инженерлар тайёрлаб чиқаради: гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, гидротехника қурилиши, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, гидромелиоратив ишларни механизациялаш, ер тузилиши.

Тингловчилар ётоқхона, стипендия билан таъминланадилар. ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИНИ ТУГАТГАН ВА ИМТИҲОНЛАРНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТОПШИРГАН ШАХСЛАР ИНСТИТУТНИНГ 1 КУРСИГА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: институт ректори номига ариза; йўлланма, ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат (асл нусхаси), характеристика, корхона раҳбари тасдиқлаган меҳнат дафтарчасидан кўчирма, медицина справкаси (286-форма), 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат (бош кийимсиз).

Аризалар — 25 ноябргача қабул қилинади.

Тингловчилар сафига қабул қилиш 25 ноябрдан 30 ноябргача ўтказилади.

Машғулотлар — 1 декабрда бошланади.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Ўзбекистон Эпидемиология, микробиология ва инфекцион касалликлар илмий-тадқиқот институти маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари институт эпидемиология бўлимининг мудири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, профессор З. К. Каримовга онаси

Паракат КАРИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Б. — 272 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 03840.